

Predplata van Šibenika
— na tromjesec 3 Kr.
— na pol godina 6 Kr.
— Predplata u Šibeniku
sa donosanjem lista u kuću
jednaka je kao i van Šibenika.
— Pojedini broj stoji 6 para.

HRVATSKA RIJEČ

Predplate i pisma šalju se
Uredništvu. NeFrankirana s
pisma ne primaju. Rukopisi
se ne vraćaju. Oglasi, pri-
občena pisma, zahvale itd.
tiskaju se po 20 para redak
= ili po pogodbi. =

IZLAZI SRIEDOM I SUBOTOM.

Politička snaga.

Ako pobliže razmotrimo sve naše prilike, u kojima se naš narod težačke ruke razvijati, vidimo da su kod njega sve sposobnosti potrebne da se odriži u borbi ovoga života. Čuvstvo obrane je u njemu u tolikoj mjeri, da za živu glavu ne bi pustio dirati u vlastitu svojini. Sposobnost množenja, odnosno očuvanja svoje pasmine malo koji narod posjeduje kao naš. U borbi za uzdržavanje, naš čovjek je pripravan na sve moguće žrtve, na svaki trud. Ali sve ovo ne dostaje, jer kad se uzme u račun tlo i plodovitost njegova, vidimo, da ni volja, ni žrtve, ni sposobnost nisu dovoljne, ako tlo ne odgovara zahtjevima, koji su čovjeku potrebni.

Da čovjek dakle uzgornje razvijati svoje naravske sposobnosti, da se množi, uzdržati i brani treba najprije da ima za to prikladno zemljište. A kod nas nije u tom pogledu dobro. Zemlja je mršava, krševita, bregovita, gola. Vode neuredjene sa golih brda nose i ono malo plodovite zemlje, što je ima, a sa polja izsisavaju i ono malo tustice, što još ostaje, i sve to odnašaju u more. U dolinama ravna polja pretvaraju se u lokvetine, legla grozničavih bolesti. Najljepši predjeli ostaju neobrađeni, a obronci pusti i goli; zadnu na to žestoki vjetrovi, koji krše mladice, otrune plodove. Vladaju povode i divlje bujice, a kad nema kiša, zavladaju zestoke suše. Usvjevi su slabi ili propadaju, jemate mršave, marva jedva da životari. Čovjek je ili bolehljiv ili od nevolje iznemogao, a ipak uvijek se trudi i radi kao crv. Nemože on da poboljša svoje stanje. Njegov je viček posve kratak, ako hoće da što uradi, treba da prenapne sve svoje sile, koje ga često izdavaju. Uza sve to on ne napreduje, jer ne može. I počme nazadovati i u pogledu snage i u pogledu broja, te njegove sposobnosti za život počinju jenjavati. Pučanstvo postaje rjeđe, krležjivije, siromašniji, neuredniji, u jednu rječ podivlja i propada. Tu nema govora više o političkoj snazi, tu je sve pripravljen na propast, na robovanje svakom jačemu. Tu kojimudrugo došljak, samo ako je sposoban, skući poda se sve i u novčanom i u prosvietnom smislu. Tu vlada suha, a samo ne onaj, koji je gospodar zemlje; jer je on osuđen da služi.

Ova slika zapuštena čovjeka na zapuštenom tlu prilično vjerno odgovara našem čovjeku u ovoj našoj Dalmaciji. Ovdje dakle govoriti o političkoj snazi nije nego varati sami sebe. Ako hoćemo da pravom o toj snazi uzgornjemo govoriti, valja da se najprije uznastoji pridignuti sve ono, što je potrebno a da naš čovjek razvije sve svoje prirodne sposobnosti. Valja mu dakle naj-

prije urediti zemljište tako, da mu se trud izplati, eda ga nevolja ne slabi, da ga bolest ne krležjavi; neka bude on mogao uspjehom obrađivati svoju zemlju, gojiti svoju stada, sebe jačati i krepko potomstvo uzgajati, onda će i on sam uznastojati, da se prosvietli i oplemeni, a razumije se i po sebi, da bi on onda preolozio i bio najjači stup napredka i gospodstva našeg naroda u ovoj zemlji.

Kako bi se sve to dalo postići, gledat ćemo da drugom zgodom iztaknemo.

Iz Učiteljskih krugova

(Na napadaje nekog od starijih učitelja)

Nisan se nadao, da će mogo skromno, ali i stinuto mienje o nepravici nanešenoj starijim učiteljima novim zakonom, tiskano u br. 1. „Učiteljskog Glasaa“, u onolikoj mjeri taknuti njemu osjetljivost „nekog od starijih učitelja“, te ga u br. 10. „Nar. Lista“ o. g. počastiti čak uvodnim člankom. Isto tako ni cijenjeni urednik „Uč. Gl.“ doisto nije se nadao, da će njegov prvi broj, povodom onog članka, biti podržen onakovoj kritici od kolege iz Spljetske okolice. Ovo je dosta karakteristično! — Stalan, da će urednik „Uč. Gl.“ obračunati sa g. dopisnikom „Nar. Lista“, ja ću se ograničiti, da mu jedino dokažem, kako ga je pristanost zanijala i razbor izdao u prosudjivanju moga članka.

Piše: „Priznajemo, da nova osnova ima man, radi kojih ni udovoljava sve starije učitelje.“ A što se je drugo onim mojim člankom namjeravalo dokazati? Kad se dakle onim dopis-mu nije nekoga vriedilo, pogotovo ne gosp. dopisnike, već branilo interese starijih učitelja, skladnost je zahtjevala, da ne dade mjesta podmetanju, insinucijama i komentima. Častni kolege, koji su čitali onaj moj članak, a sude nepristrano, pa i neki zastupnici, kojima na prijateljsku saobćih sadržaj, jer ne primaju „Uč. Glas“, svi priznadoše, da su mogo opazke temeljite, a kolega dopisnik ne će biti za stalno uzelo u zakup razbor i pamet, da i kolegama i zastupnicima ne prizna sposobnosti u prosudjivanju stvari razborite i pametne.

Da sam baš htio nedoličnu mi ulogu igrati „sijati nezadovoljstvo, piskaranje, prigovaranje i irvanje“, ne bih bio čekao *post festum*, da iznesem mane našeg novog zakona; bio bih ustao odmah posle glasanja, a prije proviñje sankcije, i razlogom ga popratio kojom ostrijom primjetom. No, toga ne učinim, jer me strast ne zaslepljuje, a osobito jer me je kolegijalna dužnost od toga odvraćala, da ne bih po nesreći stetovao *obio koriste*, koju, ponim se javno reći, svugdje sam zagovarao, a veseli me, da je postignuta i ako mi je nepravica utječna. Ako kolega dopisnik ne vjeruje, nek popita svoje okoline kolege, pa će ga vjerovati, da sam ja bio prvi, koji sam na sastanku u Spljetu ustao, da zagovaram izjednačenje beriva radi razloga iztaknutih u mom dopisu, u kojemu

je takodjer izražena i zahvala zastupnicima, a što dopisnik naimice poriče.

Napokon čemu je trebalo, da kolega dopisnik „Nar. Lista“ u svojoj nadutosti kaže, „da neki ljudi, koji ni sa samim sobom ne mogu biti zadovoljni, hoće vazda, da ciepidlače“? Ovako trivijalno boćkanje prezirem odbijam. Vidi se, da i ako je od starijih učitelja, da u mnogoem nije još dozreo. Ako mu se je baš prohtjelo, igrati ulogu marionete, da svojom elukubracijom koga udovolji, prosto mu je bilo po onoj latinskoj: *de gustibus non est disputandum*, ali pristojno i ne vrijeđati; bio bi sebi pristodno zasluženi epitet i nebi bio izdao sebi onako lošu svjedočbu, da ne pojmi ni što je kolegijalnost.

Humanum est errare, pa i djelovanje ma bilo kojeg smrtinika, zvalo se taj i zastupnik, ne može biti savršeno, kako nije ni naš zakon, te je slobodno svakomu podrčki ga skladnoj kritici. Osobito tako, komu je krivica nanešena, dužan je *ako nije puzava ili palikuća*, ustati na obranu svojih prava, a zato ga nijedan pametan ne će okristiti *nezadovoljnikom* i *ciepidlakom*; inače, tko se protivno vladi i misli, zaslužuje da mu se prišije ona latinska: *et quatuor animalia diebant: amen.*

I. R.

Pismo iz Zagreba

Eđen u Zagrebu, da bi nam mogli podpunim pravom zaviljati majka Eva i otac Adam! Svi nervi zagrebačkog društva, od gizdave aristokracije do zadnjega ponositoga purgara, drću u naručaju požudne Terpsihore. Zabava se reda za zabavom, te svako brižno nastoji da svojim odsustvom nekotrij stogod na prestižu glavnoga grada. Creme društva, aristokracija, odsjera bogatstvo i raskoju na plesovima „Crvenog Kriza“ i „Plitvičkih jezera“; a sutradan novine donasaju ciele stuppe izvješća o sjajno uspjelim plesovima brižno pri tom pazi da spoinujućie udstrukne nanižu ih redom po rangju. Neobdno je pak nužno iztaknuti, uz sjaj i bogatstvo toaletta, ured dvorana, za što se brine Nj. Pr. banica, koja u tome imade osobito umjetnički ukus i iskustvo. Priznati treba, da hrvatski državnici dobro poznaju svoj sviet te znadu, kako da ga zadovolje, sljedeći pri tom u prvom redu primjer rimskih državnika, koji su sjajnim igrana umirivali i zaslijepljivali rimski puk.

Sabor i on pokazuje sliku najljepše idile. Vlada, možda jer sada po povoljno sklopljenoj financijalnoj nagodbi ima dosta novca, ili da se pred obće izbore preporučiti biratima, silje pred sabor kô iz rukava obilje zakonskih ustanova, kao o zdravstvu, o nužnim prolazima, o izseljivanju itd. Ali je karneval uhvatio u svoju mrežu i članove zakonodavnoga tiela, te klupe zastupničke u tolikom broju ziju, da se ne može glasovati, te je predsjednik sabora bio prinuđen upozoriti gospoda narodne poslanike, da marljivije dolaze u sabor, konstatavaj ujedno da ima i takovih zastupnika, koji

ovoga zasjedanja nisu ni zavirili u sabornicu. Ladja Hrvatske, reče organ naše većine, u sigurnoj je luci usidrena; pripuštimo zato i otcima domovine u ovo pokladno doba požudni cjelov Terpsihore i omamni zagričaj Bacha!

Magjaroni bi žrtvovali Rieku. Riečka rezolucija te predstojećia konferencija hrvatskog odbora i odbora magjarske koalijejije natjeraje magjaronu u gradan strah. Pred samom pomisli da bi ju dogadjaji mogli srušiti sa vladajućeg položaja, t. zv. narodna stranka pada u očaj. Ali još živu u vlasti i moćnom upliru njezini bozi, koji bi njezine odnošaje sa magjarskom koalicioj tako uredili, da bude vuk sit, koza ciela, a Hrvatska da plaća.

Magjaroniska je stranka sklona, da se odriži na vlasti, radi nekih koncesija, koje bi imali Magjari dati Hrvatskoj, žrtvovali Rieku. — Rieka sa teritorijem sačinjava posebno tielo, nad kojim Ugarska i Hrvatska imaju *condominium*, dok se konačno glede toga pitanja oje zemlje ne sporazume. Magjaroni eto pitanje bi konačno riješili tako, da Magjaronu Rieku sasvim prepuste, a za volju nekih koncesija. Osim sa stanovitja teritorijalne cjelokupnosti, takovo rješenje bilo bi ubitačno i sa eminentno gospodarskoga stanovitja, pošto bi Ugarska, kad bismo i u napried bili gospodarski i financijalno podređeni, svojom teritorijalnom politikom u prometu sa Riekom unistila Hrvatsku. Doduše *condominium* što ga je Hrvatska vršila na Rieci, samo je na papiru, jer je u praksi Ugarska izključiva gospodarica Rieke, ali bilo je nade da će se pravo Hrvatske na Rieku jednom ipak oživoviti. Ne čuje se, kakve bi koncesije magjaroni na uzvrat tražili, ali je opravdana sumnja, da li je takvo rješenje riečkog pitanja dolično narodnom ponosu, pa makar uz cieniu podpune gospodarske i financijalne samostalnosti, što bi još jedino moglo paralizovati magjarski posjed Rieke.

Izbori u gradsko zastupstvo obaviti će se skorih dana. Izborna agitacija već se razmahala. Neodvisno gradjanstvo bori se u I-om i II-om tielu, čisti u III-em i II-om, a naprednjaci podupri ot neodvisnog gradjanstva boriti će se proti frankocima u III-em tielu. Magjaroni i Amraš rade solidarno. Glasovanje je tajno. Neodvisno gradjanstvo po svoj prilici će pobiediti u I-om tielu, koje bira 16 gradskih zastupnika, dok je u II-om tielu, koje bira 20 gradskih zastupnika položaj po magjaronu povoljniji radi ogromnog broja činovnika. U III-em tielu, koje bira 14 gradskih zastupnika, teško da naprednjaci pobiede frankovce. Svakako ovi izbori značajni su i radi predstojećih saborskih izbora, te zato sve stranke upiru sve sile za osvojenje gradskog zastupstva. Ali dr. Armuš ne gubi kuraje; ako ga i napusti Zagreb, kô što ga je napustila Koprivnica, nada se, da će ga izborni kotar garčinski izborom u sabor za sve odšetiti.

Magjar — nasljednik Strossmayerov. Kako je propala kandidatura dr. Mihalovića, banova rođjaka, za biskupsku stolicu u Djakovu, grof Khuen-Heudervary uporno radi, da biskupom u Djakovu bude imenovan Magjar biskup grof Mallath. Vjerojatno

Hrvatski kralj Slavić i šibenska županija

Zgoda im od davna ne bi takova. U Hrvatskoj zabuna, u Carigradu pune ruke posla s iztkom i s unutrašnjim nezadovoljstvom.

Pa Mletčani nisu zbilja propustili ove lijepe zgode. Dužd Silvijo posla u Dalmaciju svoje pomoćnike, koji su u gradovima Splitu, Trogiru, Zadru i Biogradu dne 8. veljače 1076. uglavili ugovor sa zastupnicima tih gradova, da od onoga dana u budućie nitko od njih ne smije dovesti u Dalmaciju Normana ili bilo kog stranoga.

Ovaj ugovor, osim gradskih starijeha, podpisali su i utvrdili nadbiskup Lovro i biskup ninski Formin, Prestanjoj biskup biogradski i Ivan opat sv. Bartula kod Biograda.

Kako se je u toj uroti upleo hrvatski Biograd, i kako se medju obveznicima podpisao i biskup hrvatskoga Nina, mućno je pogoditi, ako se ne uvaži, da je kralj Slavić u onim stranam imao jakoga i uplirnoga protivnika u osobi sidražkoga župana Labomira.

Za povjest grada Šibenika i njegove županije važno ja primjetiti, da je sve ostalo vjerno Hrvat-

skom kralju Slaviću, da njihov hrvatsko-koiniski biskup Grgur nije podpisao onu obvezu urotnika, da mletački punomoćnici nisu niti zavirili u Šibenik, niti da je ovaj grad pripoznao poput ostalih primorskih dalmatinskih gradova mletačkoga dužda za svoga starešiu (*seniori nostro*), a još manje za svoga gospodara, kako se je on tobože nazivao... *dux Venetie atque Dalmatie et Croatiae.*

POZIV NA PREDBROJBU.

Davam na znanje, da s prvim danom marta (Pošto je sve pripravno, još fali samo karta) Izad' će u Pijesnavcu iz tvrdke Priendera List jedan najnoviji s naslovom „Grebodera“. O samo da vi znate, kakav će list to biti!... Jezgrovit, smiešan, učen, ozbiljan, strahoviti... Dopustite mi reći, molim, čim pace vestra: Bit će jo list nevidjen, list non plus ultra et extra! Providio sam za sve... za štampu, redaturu, Koji će bit, dakako, s diplomom profesura, A maknin da mogu slagari dobro vrtjet, Ne boćje se štrajka, pišo sam ravno u Spljet... Artikuli će biti u stilu secession, A geslo listu bit će „Allegri mai passion“;

Karta će bit opora i neće moć da služi Na žalost, kako dosad, za zaklop svakoj buzi, A to je, senza dubbio, golema već urednost, Kojia će mome listu nad vjerna dati prednost. Kad i kad list će nositi i čudne čombuline, Pengat će još na živo bojovne sve komarde, Wertere očjane, Heloise, Abelarde; A na četvrtjoj strani, na mjestr gdje su pumpe, Nošit će sve bezplatno: izješie, smucke, lumpe, Grebedi na taj način „Tagblattu“ bečkom siencu, I „Piccolu“ tršćanskom čineći konkurencu. A pokle moj redatur prepun će bit posala, Referat romantički uzet će Mare mala, I s prvim brojem lista počet će izlaziti Romanac nje života, romanac glasoviti... Sve sena iz šene... što ćete više pitat... Knjizveni sviet će zimit, kad samo bude čitat. Redacijon će biti u svako spramna doba, I stogod joj se pošlje, riet će: „vegna roba!“ Jer stvar je, kako znate, di sommo interesse, Da sve što god se zgodit list valja da donese; I za to će se štampat novitat svaka liepa; Kad komu žena rodi, kad komu kokoš krepja, Kad tkogod koga stučie, ili ga grubo tisne,

Kad gospodar se nahladi, gospodja kad okisne, In somma to će biti obćeno referatorio: Današnje soćiatadi njemio referatorio. A ciena?... O, za cieniu nemojte imat brige!... Tko „Grebodera“ prima, plaćat će tri evanzije. A program?... počekajte... Allegri mai passion! Dolazim sul pit bello... molim vas: attention! Kô što se drži lupar klisure sinjor moga, Kô što se drži orô pećine kršnog tmôra, Kô što se drže dšeni ljudskoga bielog zuba, I kô se drži brštan hrapave gore duba; Tako će i „Greboder“ držat se svedj „naćela“, U inad svih bogova i svih nesekih striela! To ti je prvo... pamti!... a drugo u programu Nasô je moj redatur da, sudeć po Adamu, Mi smo ti jedan narod, a četiri „nacioni“ Po brema, po pisnu, poviesti, religijoni... I za to da se ima, na moćni glas komande, Borit se i jurisat junaki na sve bande! U kratko ti je program... i ta će tvrdva vjera Razgrijat srce, dušu i truh „Grebodera“ I on je za tu vjeru pripravnan na sve žrtve, I oružan tom vjerom on ide — kopat rrtve.

Šeremeta.

je, da Khuen — persona gratisima na dvoru — tom kandidaturom uspije, te čemo tako imati tu sreću, da na bogatij biskupskoj stolici djakovačkoj kao nasljednik slavnoga Stromajera bude Magjar graf Mailh!

U Zastupničkoj kući.

Nastavlja se pretresanje zakonske osnove za osjegovanje privatnih činovnika. Medjuost svak groznivo očekuje osnova izborne preinake. Vlada je dala razumjeti, da će do koji dan moći da priobici strankama osnovu u potpunju cjelini e da izmognu izraziti svoje želje prije nego li se ista formalno predstavi parlamentu. I ako vlada misli učiniti to priobćenje samo njom sklopnim strankama, ne će ga ipak moći uzkratiti ni drugima, pa će nastati gotovo vaparnamerno pretresanje izborne reforme. Hoće li to samoj stvari pomoći ili otkloniti, to je pitanje, koje će se kroz ovaj mjesec riješiti.

Okršaji u crkvama.

U Parizu i u drugim gradovima Francuzke na dnevnom su redu okršaji u crkvama, koje izazivlje razstava crkve od države sa svojim provedbama. Vjernici se po nalozu klerikalnih zastupnika i uz sudjelovanje nacionalističkih agitatora protivno oružanom rukom naredjenju inventarizaciji crkvenih dobara sa strane političkih vlasti. Nastaju po tome kruceta ljeta i krvara, ali uvijek ipak ograničena i bez odziva u ukupnosti javnoga mnijenja. Javno mnjenje naprosto bilježi čin i ne dolazi u sukob s većinom parlamenta, koja odobrava Vladi provedenje zakona. — I tako će uz neznatne izgrede bit dokrajčen i ovaj posao, koji u je svoje vrijeme bio uzilao tolike prašine. — O njegovim posljednjim uverenjima je sada suditi. Francuzka je znala sve velike promjene izvesti i sretno kraje privesiti, pa će po svoj prilici i provedba razstave mirno slediti da bude i dokrajčena.

Marokanska konferencija.

Prije nego su se u Algeirasu imali sastati delegati zanimanih država govorilo se o ovoj konferenciji mnogo, a pisalo se još i više. Davao joj se toliko važnosti, kao da će gotovo odrediti novu epohu u razviku međunarodnih evropskih odnosa. Kad tamo, u malenaru južnom gradica Španjolske gosp. da provode vrijeme tako nezanimati i dosadnim stvarima, da ih gotovo hvata drem. Pitanja o Maroku do sad razpravljana, nisu ni najmanje toliko teška ni opasna, koliko je bilo opasno duševno razpoloženje vlasti, kad su ta pitanja potakle. Sve se tamo rješava mirno, bez zapletaja, i tako malo po malo opada onaj prečarani pesimizam, kojim se sa stanovite strane išlo u susret ovoj konferenciji. Sad je napokon jasno, da je marokanska pitanje bilo i da će biti uvijek samo izlika, da se izazove evropski zamršaj, jer se teški pitanja može u cigli dan naći na pr-trek. Delegati će u Algeirasu prema tome završiti sretno svoj posao, posljedica ne će biti, pa zato nad marokanskim pitanjem ne će se više onoliko streptiti. Ali vlasti iz međusobnog ljubomora mogu naći i drugih sredstava i putera, da se pokolju, ne budu li njima na čelu ljudi, koji shvaćaju što je to rat i koje su mu posljedice.

Ministarska kriza u Italiji.

Do dana prije onoga, kad se je Alexander Fortis imao prikazati parlamentu, računalo se, da ima za se većinu od 30 glasova. Upravo obratno se dogodilo. Bilo je trideset glasova većine, ali za opoziciju. To znači, da su tanogi elementi nenadno prešli s jednog tabora u drugi i da je ministarstvo došlo pred zastupnike jako slabo prema opoziciji, koja je osvjedočena bila o svjoj pobjedi. Ovakove parlamentarne bitke nije još bilo u Italiji od vremena Pellonza, Fortis se nije izkazao u ovoj bitci govornikom. Gioiotti nije mu mogao pomoći, i tako je no o ministarstvo posle samih 5 s dnećica palo. Drži se za st lno, da će Fortis naslediti Sonnino. To će znači, da je političko težiste u parlamentu prešlo s lijevice na desnicu. Radi se o maloj parlamentarnoj revoluciji. Novi će kabinet biti svakako kabinet koalacije i uzajamne popustljivosti izmedj raznih grupa, a na temelju jednog obćeg programa. Sonnino će po svoj prilici izvesti vrlo praktičan program, koji će donapokon zadovoljiti i socialiste.

NAŠI DOPISI

Split.

(Radna ruka i imućni ljudi). Iz staleza radničkoga četo je čuti ovoj poruku: Što ste vi, koji razpolazete kapitalom? Mi smo radnici, a bez nas ne možete vi kraj celog vašeg bogatstva živjeti. — Kapitaliste i u obće imućnici odražavaju

na to radniku: što vriedi sav tvoj rad, sva tvoja sposobnost za nj, ako nema ljudi, koji će ti taj rad platiti? Očito je, da jedna strana bez druge ne može obstati, tu nastaje pitanje uzajamne potrebe. Radnik i imućnik trebaju uzajamnog nekog sklada za vlastit obstanak i napredak. Iz toga sledi, da jedan drugome ne može i ne smije biti rohom. Ali se na žalost uza sve to čuje i preko njere onaj stari zahtjev imućnika, po kojemu oni, pošto radnoj ruci daju prigode rada i zaslužbe, misle, da radnik nema prava tim svojim radom zaslužiti onoliko, koliko je ljudski pravedito, i da radnik mora izraditi daleko više nego što njegove sile dopuštaju. Ovakome se krivom shvaćanju suprotstavlja opet drugo krivo shvaćanje t. j. krivo shvaćanje vlastitih dužnosti kod radničkog staleza. Odgovara se naime, da rad mora bit plaćen, da nad tim radom nema nitko pravo uadzora. Poslodavaoc postaje po tome odmah naprosto i viedici dokle dopiru zahtjevi radne ruke, traži naravski, da im odmjeri neku granicu, a ako u tome ne uspije on odustaje naprosto od daljnjih preduzeća. U radničkom stalezu najde se tada odmah onih, koji takav postupak počnu osuđivati, koji u tome tako daleko znadu preteravati, dok predobiju za se većinu i sklone je na obustavu radnje. U toj većini ima dakako opet većina dobro mislećih radnika, koji preko svoje volje, u samoj naći i vjeri, da čine dobro, ostave radaju, a onda on, drugovi njegovi i porodica ciela naprosto stradaju. — Tako i malo zdravo shvaća stvari, uvijek odmah, da to se sve zlo za radnički stalez. Radnici na taj način postaju žrtva nekolicine, a to zlo potiče najviše iz toga, što medj radnicima nema prave međusobne sloge. Ljubija jasno iz ovoga, da se njima nameće sveta dužnost ustanoviti takove udružbe, u kojima će sporazumno moći da ocene svoju rad, koje će opredeliti tome radu stanovite granice, u smislu praveditosti, i tim osjetiti svaku neposretnu utakmicu na škodu pojedinih radnika ili radničkih skupina. — Poslodavaoc pako ne smije okoristit se nenukošen onih, koji hoće da rade i kojima je najpreča briga zaslužiti koru kruha. Gdje se to dogadja, gotovo je mržnja proti glavničarima, kojima se tad dakako preducaje, da hoće prevrat izrabiti radnu ruku.

Na 7. sie'nja o. g. Dr. Vico Mihajević kao razumna i misaon čovjek, rekao je, da radnici inađu radi svega toga podpuno pravo, što se udružuju i što ne gledaju dobrim okom glavničare i sve druge, koji ne spadaju njihovom stalezu. Koji se je to izmedj svih nas pridružio radnoj ruci, što je ujoj ikad rekao dobru riječ, što ju je naputio, kako će se uzdignuti i svoju budućnost osigurati, kako će starost seli zajamčiti, e da nakon tolikih godina teška rada prijeto surti barem odpočine i priuha udobno umogne živjeti? U tu svrhu potreba su radničkoj ruci takove ustanove. O ovome je najviše pala rieč i preko poznatih vam izbora za bolešničku blagajnu.

Mi imamo doduše neke takove ustanove, koje su i pod nadzorom vlasti, ali se njihova zadržava prema našim okolnostima u mnog-me vrlo zlo shvaćaju, a po tome i provadja. Imamo ustanovu osjegovanja radnika pr-ti prigodnim nestućama. Te ustanovi sielo je u Trstu, te vriedi za Trst, okolen tršćansku i Dalmaciju. Zadesi li našeg radnika nesreća, on se mora molbama obratiti u Trst, a uprava te ustanove jednostavno nu tad odvratca, da nema prava na pripomoć, i da je zatraži sudbenim putem t. j. tražbom, ako mi-li, da mu ne krivo. Jadan radnik odakle će, kako će naći sibi u Trstu odvjetnika, da ga brani? Na taj način ostane sve na vrbi svrala. Obrati li se pako bolešničkoj blagajni, imati će samo neku malu častvitu podporu, no, ako bolest potraje dugo, izazove bez ičega. Na ove okolnosti, kao da se i ne misli. Je li se naša inteligencija zauzela, da upozna ovakovo stanje stvari, je li koji zastupnik zašao ikad u te radničke udruge, je li u javnosti što poradio, da se radniku kroji pravica, da dobije barem ono, što je doprinio bilo za ustanovu proti nezgodama, bilo za bolešničku blagajnu; je li tko ikad zagovarao ustanovu, koja bi preuzela na se pitanje radničke mirovine, doprinsala li što u obće vlast za uređenje ovakvih velikih pitanja?

Našim narodnim zastupnicima stavljamo sve ovo na srce, e da jednom učine što dobro za radnu silu. Vlast je učinila za svoje činovnike sve, što je i morala i mogla. Od najvišeg činovnika do najnižeg podvornika, svima je u često povisila plaće, a nakon stanovitog niza godina svi imadu svoju mirovinu, obstrbu za se i za svoje. Što takova treba učiniti za radnike, pa će prestat mržnja izmedj radne ruke i poslodavaoca.

U tu svrhu trebalo bi: 1. Zvesti osobite ustanove, koje bi morale biti zastitene državnim zakonom i koje bi prisilnim njezama imale okupiti radnički stalez oko sebe, i koje bi morale imati svoju nadzornu vlast, te pobirati radničke doprinose za mirovinu poput ustanova za slučajne nezgode, ali sve pod nadzorom pokrajinske vlasti; 2. za postignuće te svrhe imao bi se odrediti 1% doprinosa za nezgode, 2% za bolest a 3%

za mirovinu, i to od obćih prihoda, a vlast bi, da zajamči obstanak takim ustanovam, morala također dvesti određeni svoj doprinos i da se rukovodjenje svih posala vodi bezplatno.

Ovakom bi se ustanovama najbolje uredilo radničko pitanje, osjetljivo bi se zapuštanje rada, prolijevanje krvi i unprosćavaenje tolikih obitelji.

Komu je dakle do reda i blagostanja radničkog staleza neka poradi oko toga, nek u tome uloži sve svoje sile i nek se izposuje od državnih činbnika provedenje pomenatih ustanova.

Ne čini li se ovako, dofi će se do takovih posljedica, koje će suobnosno uplivati ne samo na socijalne, već i u obće na naše narodne prilike.

DOMACE VIESTI

Zlatna misa. Vrlji biskup u Mostaru fra P. Buccončić slaviti će ove godine svoju zlatnu misu. Ustrojio se u tu svrhu posebit odbor u Mostaru, e da se proslava pedesetogodišnjega njegova misnikovanja sve'ano obavi. Osnovat će se i djak'ko sirotište, a svota za to sakupljena predat će se u dan jubileja biskupa u ruke. — Prmo-i se već kupe.

Zlatni pir U nedjelju suprazi Šime i Ana Ježina, roditelji gosp. M. uka Ježine, profesora na realci u Splitu, slavili su riedki god, pedesetogodišnjicu svog braćnog života. I ako odmakli u godinama, još su oboje u dobru zdravlju, pa čestitaju im od srca na ovoj domaćoj riedkoj radosti, želimo im, da se još za dugo nauđu mirno; i sretnog života!

Kralj Eduard u Dalmaciju. "Narodni List" doznaje iz dobra izvora, da će ovog premalječa englezki kralj Eduard doći u Dalmaciju i probaviti u njoj više dana.

Iz "Hrvatskog Sokela". Zaduje vježbe "Hrvat. salonskog kola" bit će u četvrtak i u subotu u večer na 7 sati, pa se za to mole svi oni, koji su do sad na te vježbe dolazili, da pristupe.

Plesni odbor pako imade većeras svoju sjednicu u 7^{1/2} sati, e da odredi sve što je još potrebno za veliki sokolski ples.

Rišević. Čorić Ante, Roca Pavao, Šponja Marko i Zore Jakob iz Vodica bijahu osuđeni nedavno: prvi na 48. drugi na 20, treći na 20 K. globe, a četvrti na 4 dana zatvora, što bi bili tvorno napali mezuhte obćinskog načelnika, poljara Bostića. Okružni sud pri današnjoj razpravi rieto ih, jer da si bili u samoobrani. Bostić u svoje doba bio osuđen na godinu dana tamnice, i već nastupio kaznu.

Semestralni priznanje na gradjanskim školama. Ministar nastave odredio je, da na svršetku poljeća na gradjanskim školama moraju odsad unapriede dva dana nakon podjele semestralnih svjedodžaba biti školski priznanje.

Hamorićine vesle večeri. Suprazi Milan i Ljubica Marković priredjuju večeras u "Kolu" a sutra na večer u "Hôtel de la Ville" zabavu. Program je složen iz lipeh sevdaljskih narodnih i stranih pjesama i duhovitih zudjaka.

Hrvatska knjižarnica u Zadru poslala nam je na dar sliku g. namjestnika Nardella. Slika je baš liepa.

Tko je želi nabaviti, neka se obrati pomenutoj Knjižarnici.

Promet u Šibenskoj luci g. 1905. U našu luku ušlo je prošle godine 714 jedrenjaca sa ukupnim teretom od 30.910 tona i 2.654 parobroda sa ukupnim teretom od 457.987 tona.

Iz luke je izišlo 707 jedrenjaca sa teretom od 30.545 tona i 2.653 parobroda sa teretom od 457.924 tona. Prama ovome ukupni promet sa jedrenjacima i parobrodima bio je u uvozu od 48.897 tona, a u izvozu 488.487 tona.

Sravnivno u luku ušlo sa onim god. 1904 proizide, da je kroz g. 1905 ušlo u luku 50 jedrenjaca više, a i parobrod manje.

Promet na Šibenskoj željeznici g. 1905. Kroz prošla godinu dovezeno je na pruzi Šibenik-Siverić, Volušić u Šibenik 6.300 vagnu ugljena za tvrdinu "Monte-Primina", a na pruzi Šibenik-Knin 4.415 vagnu drva za tvrdiku "Otto Steinbeiss". Ukupni promet na željeznčkoj staciji prošle godine bio je od 10.715 vagnu.

Izseljivanje. Kroz prošli mjesec sietanj izselilo se iz samog pomorskog okružja Šibenskog 57 osoba i to sve mužkih glava i radnih sila za Ameriku i Australiju.

Imali smo prigode vidjeti spise ovih izseljenika i opazili smo, da mnogi župnici i liečniči čine, da ovi jadnici, koje nevolja iz kuće goni, a ne objest, meću na krstini list i liečničku sjedobnu blagot K. I. Nek dotični ne zamjere, ako im pripomenemo, da svi spisi, koji trebaju za postignuće "matricule" prosti su od ma kakova biljege, pak naravno i krstini list i liečnička sjedobna. — Dosta je naznačiti pri gornjem rubu istih, da služe u ovu svrhu.

Kretanje u luci od 3-7 o. m. Prispjele su jedrenjace: "Antonio" iz Pesaro kreata općina, "Leonilda" iz Trsta prama, "S. Giovanni" iz Splita prama, "Federico M" iz Molfete sa mekinjama, "Independente" isto. Jedrenjaco odput. vale: "Amelia" za Rieku kreata ugljena, "G. Giovanni" za Molfetu kreata ugljena. Prispio je parobrod dubrovačkog krziva "Gradac" iz Nordshields, kreata ugljena kroz za Ornicu, a odputovali su, "Pečina" za Los Palmas kreata drvlja iz skladišta Steinbeiss, "Touci" za Rieku kreata muke, "Cade" ugljenom za Pesaru.

Vinogradarima, koji su se upisali za američanske loze preporučujemo, da se žure pridignuti ih odmah, jer rujeimo, da svi još nisu digli, što su naručili, a kako nas izvješćuju, do 2-3 dana biti će povraćeno na Vranu sve što ne bude pridignuto ili će bit podijeljeno drugima.

Skupština pod vedrim nebom u Vodicama dneva 4 o. m. nije se mogla održati radi nevremena, pa će se držati dneva 18. tek a razpravljati će se o organizaciji tezaka.

Pisu nam iz okolice. Nezaboravna je zasluga Pred. Kan. Vidovića što se je pod njegovim Vika-rijatstvom za izprazneje stolice (1894-5) uveo u našoj biskupskoj Kuriji hrvatski kao uredovni jezik. Jedna je ipak ustanova u našoj biskupiji zadržala dopisivanje u talijanskom jeziku, a ta je "Zadruga Svećenika Biskupije". — "Congregazione dei preti della Diocesi" kojoj predsjedja "Prepost. Pragosp. Kan. Sigisrogo (recte Sigisrofi).

Molimo Pred. Prag. Sigisrofi, da sa okani talijanskoga dopisivanja s hrvatskim duobiriznicima Šibenske Biskupije, te ako mu smeta zalija talijanskih tiskanika neka ih pokloni onima, kojima treba hartije u ribarnici.

Radji obilja gradiva morati smo iz ovog broja izostavit za ršni članak o našim voćarskim prilikama. Donie čemo ga svakako u narednom broju.

Porotna razprava o dogodjaju u Polečniku

Dovredena je u dvoranu Ostričku. Vrljo je blijeda, slaba i drži lievu ruku na srce.

Čita se izvješće okružni. zapovjedništva Sv. Mihajla kod Leobena, u kojemu se navadja, kako je uapšenik Johan Brauchard, kad bi odveden iz Zadra u Budjevojice; kazno poštovođji Knapper; da su se Tomašević, Kovačević Ostricka u tamnici pisмено dogovorili, i da je Kovačević tome Brauchardu kazao, kako mu je župnik obećao 1000 K ako ubije njegovu tetku.

Glavni tužar tamnice Bevilacqua navodi, da je od 18 do 24 sie'nja u čeli br. 13 bio Juraj Buckhofer iz Budjevojica, a ne Johan Brauchard. Pošto su hodnici uzki, fami'fari se mogu razgovarati. Tomašević pri bi objedu uvijek obašii i njemu mogao pisati, jer nije imao ni pera ni hartije, već samo knjiga i novina. Kovačević je bio uvijek pod nadzorom i praćen. Obćenja nije bilo.

Dr. advojt. predlaže da se pozovu okružnici, koji su odveli Buckhofera.

Advok. Zilbott: Neka se pozovu i satamničari u čelama Kovačević i Bucklofera.

Predsjednik pripoučja Ostričku, kako se je je njzine odsutnosti iznio predlog, da se pozovu tri nova svjedoka: suprazi Dušić i sluga im Griega, da svjedoče o njenom ponašanju u prije učina.

Marcećica veli, da je njegova branjenica u takovu duševnom stanju, da bi trebalo liečničkim pregledom ustanoviti, može li ona sigurno odgovarati.

Predsjednik svjetuje Ostričku, da se umiri i da tih odgovara. Pita je: Vi ste žuli, zašto ste obtužena. Obtuženi ste, da ste naložili Kovačeviću neka ubije Rančigaj. Priznajete li se krivim?

Oht. Ne.

Na daljne upite odgovara, da je s njom bila u dobrim odnosajima, da je samo od drugih čula, da je u nje novaca, da od župnika nije ništa čula, jer da je s njim malo govorila. On je k njemu dolazio samo na objed i ne bi se zadržao nikad više od ure. Malo se je zagovarala u obće, jer je bila svojt prezaposlena. Nie'ne, da bi bila znala, da će župnik naslediti od stare, kao što, da je župnik njoj i sestri juje svoje oporucio. Otdija, da je ikad govorila proti staroj. Možda je kadkad onako rekla neku ide k vragu. Inače da ju stara voljela.

Sa župnikom nije imala užih odnošaja. Bilo je to prijateljstvo i ništa drugo. Po majčinju smrti upnik se je kod njih branio. Plaćao je darovima. Za njih nije inače trošio. U nastavljanju svojih odgovora obtužena kaže: Pet je mjeseci, da sam u tamnici za hrpu brijbarija i laži.

Zatim na upit predsjednika, pripovieda o zgodu onog dana. Kaže sve potanko gdje je onog dana bila, što je radila, ali da turo ne može tačno ustanoviti. Župnik je bio u Posedarju. Vidjela ga je, kad se je vratilo. Primile su ona i sestra juje stvari što je bio donio. Kad su došla knđi, čule

su Don Franjo gdje nariče: Ajme meni! Obtuženica počela drčati. Pošla je u žup. kuću, vidjela staru na zemlji. Polila ju malo vodom i rekla: Dama, da ju pridigne. Dragocinja je na povratku u kuću rekla, da se je stara ubila.

U mjestu su svi mislili, da je Bjelanić. — Drugi dan je to isto tvrdio i drugi Bjelanić.

Na upit predsjednika, tko je mogao staru ubiti, obt. odvrća, da ona to ne zna. Izključuje, da bi to bio učimo Kovačević. — Odbija, da je stara slabo gledala odnošaj između nje i župnika, jer je ona rado k njima dolazila.

Porotnik Štut se tuži, da branitelji upadaju. Otv. Žilotta predlaže, da se Štuta izključi. Dvor ne pristaje.

Sliedi još za kratko izpitivanje obtuženice, o njezinj protihiti, da župnik odputuje i sl. Ona uvijek poriče. U sat i po prekida se razprava.

Nastavlja se razprava u 5 1/2 po podne. Sačinu dama ima u dvorani preko šestdeset.

Predsjednik pokazuje obtuženima čelid, koji se je na krevetu pokojnice našao pokriven i krvav. To je čekić Ostričevih.

Dr. Marceocchia predlaže, da se pozova liječnici, koji su ličili obtuženicu, kad je u 14.oj i 16.oj godini bila podložna groznici, trpila od cerebrospinalne nevrastije, kao što i oni koji su je njegovali i ličili u zadnje doba u zatvoru, kad je osobito bila podložna histeričnim navalama, nje prepoznava okolostojće osebe i za 31 kg. nje savila. U eventualnom slučaju kasnije podvri će se obtuženica psihičkom izpitu. Državni odvjetnik ne protivi se predlogu. Opaža, da tko ima smrtnu kaznu pred očima, može spašiti i za 50 kg.

Nastaje incident između Dr. Werka i drž. odvjetnika. Dr. Werk navajda citat Aschla, kako državni odvjetnik mora da iznosi ne samo ono, što je na teret, već i ono, što je u prilog obtuženicima; napominje, kako je obtužba netočna i predlaže da se, na uhar istini, pošalje povjerenstvo sa porotnicima na lice mjesta, neka se ustanovi, mogu li dvie osebe otvoriti zaprtu vrata starišne sobe. Branitelji Marceocchia i Dr. Žilotta pridružuju se predlogu. Marceocchia naglašuje značenost ove razprave, te kaže, da skice ne mogu nikada zamieniti onaj dojam, koji se neposredno prima na lice mjesta.

Državni se odvjetnik protivi. Obtužba je podkriepjena obilato svim dokazima. Hvali marljivost i tačnost sudca iztražitelj Markovinića. — Upozoruje na relief iz gipsa, pa kaže, da se u ovoj dvorani svak naziva kao u Polensku. Odbija pričaže branitelja, jer zna, da je radio savjestno. Čudi se, da je Dr. Werk zaboravio na kolegialnost. Zaključuje, da on zna tužiti i braniti. Dr. Werk replicira uzbuđeno. Kaže, da je on sada branitelj i ništa drugo. Pred zadacima, da brani savjestno čovjeka, pred kojim stoje vjerska, moraju pasti svi obziri. Ako se državni odvjetnik čudi njemu, čudi se i on državnom odvjetniku.

Svi branitelji i državni odvjetnik repliciraju još jednom u kratko sa svog staništa, a onda se dvor povlači. Kad se dvor vraća, ustaje porotnik Ornošić, da upozori, kako sluga Kovačević ne razumije talijanski jezik, u komu se većim dielom vodi razprava. Umireuje za predsjednik, da je obtuženik primio obtužnicu i hrvatski, a Dr. Werk izjavljuje, da će njegov obrambeni govor biti hrvatski. Predsjednik javlja, da su primljeni predlozi Dr. Marceocchie o pozivu naznačenih svjedoka glede zdravlja obtuženice i Dr. Werka glede naljza. U petak je pošlo na lice mjesta sudbeno povjerenstvo, da sa slugom i popom još jednom potanko izvede knjažu glede vrata.

Čitaju se zapisnici o namjestaju sobe, u kojoj je najedna stara mrtva, i gostinjske sobe, pa onda zapisnik o razudbi liješine.

Dr. Vipaue, na razne upite predsjednika i obrane, daje druga razjašnjenja.

Dr. Werk pita vještaka, kako to da je morao biti po svoj prilici jedan ubojica, dočim se je našlo tragova udavljenja i ozleda sa dvie vrste oružja. Dr. Vipaue razjašnjava, kako je bila prenešena gori, gdje je, pošto je još davala znakova života, bila dokončana udarcima mlata.

Dr. Peričić, vještak, slaže se podpuno sa izjavama Dr. Vipauea.

Pokazani su poroti nacrti, reliefi i imitacije, te razna „corpura delicti“.

U sriedu jutro nastavlja se razprava u 9-30 s. Čita se najprije zapisnik o položaju kuće i o namjestaju u sobama, gdje se je zločin dogodio. Čita se još zapisnik o odjelima obtuženice, na kojima nije se našao nikakav sumnjiv znak.

Čitaju se nadalje razni drugi spisi.

Predsjednik opet pita obtuženicu, da li joj je ista bilo poznato o oporuci Tomasevića. Ona to poriče. — Čita se napokon zadnja oporuka pok. Ane Rančigaj.

Predlaže se za tim na saslušavanje svjedoka Uvodi se najprije oružnik Jakov Gander. On pripovjeda, kako je pokojnica bila k njemu dne 13. lipnja, kad je župnik bio na sajamu u Suhovarinu i zamolila ga, da joj piše knjigu rodjaku slovenski,

jer je on jedini u mjestu znao slovenski. Ona mu je rekla, kako ju župnik i drugi oko nje ružno gledaju i žele, da bi što prije umrla, o da dobiju njezina novce; kako se je pokajala, što je došla u Dalmaciju i kako tog rodjaka molila, da joj udje stan i da odgovori na adresu oružnika, o da se župnik ne bi dosjetio. Svjedok je to napisao i bacio pismo u škariju u Murvici. Pošto nije primio odgovara, starica je došla k njemu 2 puta, due i 15. srpnja, čuvajući ga, da župnik ne bi opazio, da k njemu zalazi. Kasnije je doznao, kako je pisano došlo e ruke župnika, koji ga je stavio u džep. Bio je takodjer doznao, da se stara spremna na put.

Nastaje razprava o hrvatskom prevodu pisma, što ga je svjedok sačuvao, dok se nije ustanovilo, da je to učinio posle zločina. Kaže, da je slovenski koncept izgubio.

Obtuženica Ostrič predbacuje svjedoku, da ga je vidjela, kako je pijan dolazio u vrt k staroj. Svjedok prosvjeduje proti tomu, a držav. odvjetnik pridržava si pravo, da pozove svjedoke, koji će ustanoviti vjerodostojnost navoda svjedoka i objede obtuženice.

Svjedokinja Gripcia, žena Jure Štulića, donosila je svaki dan pol litre mlieka staroj. Nije za to primila nikakve plaće, jer je htjela da se oduži župniku, koji bi joj pisao pisma mužu u Americi. Više puta rekao bi joj sluga, da jedva čeka, da vrag staru jednom odnese. Čula je od župnika, da je on odpočinuo, odaklo je tetka došla. Spominje druge neke detalje, na dan kad se je umorstvo desilo, bez veće važnosti.

Svjedok oružnik Dujo Segrić kaže, kako su župnik i Ostričeve živjeli kao u obitelji. Obi je glas bio, da je među njima užih odnošaja. Pop je bio dobra srca, rado je primao i davao. Obtuženica je jednom u kasarni pred njim rekla slugi: „Ja sam ti gospodarića“. A i sluga držao se tako, govoreći, da što Antonieta učini, da je to sve. Ona mu je učinila utisak zle naravi. Odrvažna je bila i jednom mu se junačila, kako bi ona ubila muža, kad bi ovaj bio jako star. O slugi ne zna ništa osobito: čuo je od žene mu, da ju zapušta.

Svjedok Bjelinić Filip, kuhar kod oružnika u Polensku, poznavao je staru. Težila mu se je, da bi rado otišla, jer da je sama u kući, pošto ju zapuštaju. Potvrđuje, da je stara dolazila u kasarnu i tu se sa Ganterom razgovarala i sastajala radi pisma.

Svjedok Frano Simonelli, pol. komisar, upoznao je obitelj Ostrič g. 1901, kad je jednom posao u Polensku na kotarači. Tomasević mu je bio drug iz škole. On mu se je hvalio o odnošajima sa djevojkama, jer da se je radi njih okanio pica. On je davno ti djevojkama, dočim one njemu ne. Župnikova je narav bila mirna i dobra. Djevojke su poredjvala kuću župnika. Svjedok je bio zaručen sa setrom Marijom, nu zaruke su se razvrle radi osobnih razloga. Nije mu ništa bilo poznato o nabavi ruha. Antonieta ga se je dojmila kao djevojka veoma odvažna, kadkadka zajedljivo i hirovita.

Svjedok Trigari vit. Remigio izkazuje, da su odnošaji između Ostričevih i župnika bili prijateljski. Nije imao prigode opaziti ništa nečudredna. Znađe za česte posjete stranaca u kući Ostrič. Ti bi strani redovito donosili jela. Kad je stara umrla, bio je u Zadru. Sutradan primio je pismo od župnika, u kojem ga molila, da mu za podne prihvati lies. Na večer primio je detaljnije pisamec. Župnik je kadkad davao ti Marici, ali nikada Antonieti, niti sestri njemu. Opazio je u obće, da je Don Franje bio skloniji Marici nego li Antonieti. Izražava se najpovoljnije o naravi župnika i obtuženice. Izključuje, da bi koji strani ili župnik i Ostričeva mogli počinuti zločin, ali ne izključuje slugu. Naravno, to njegovo mnjenje je subjektivno, jer na slugu pada sva odgovornost radi pomanjkanja pažnje. (Sliedi).

ZADNJE VIESTI

* Glede francuzko-venezuelskog spora drži se u obće, da se neće poostrićti s razloga, što predstoji pad venezuelskog predsjednika Castra.

* U zastupničkoj francuzkoj kući vodila se evih dana razprava vrhu zakona za udjeljenje pripomoći trgovačkoj mornarici.

* Srbska Skupština nakon vrlo živahne razprave, u kojoj su sudjelovali predstavnici svi hstranaka, odobrila je jednoglasno predlog, koji tvrdi, da je držanje vlade prema Austriji bilo korektno, i da ga se za to odobrava.

* Na Cetinju odbržana je skupština građana, koja je jednoglasno prihvatila predlog, da se braći Srbima izrazi topla simpatija i kojim se njima pripobuje da bratski narodi na Balkanu moraju sve moguće žrtvovati u obćoj borbi za svoju političko-ekonomu neodvisnost.

* Ustanak u istočnoj njemačkoj Africi može se smatrati ugušenim. Do mala će se povratiti u

domovinu odjel mornarice, koji su bili tamo opremljeni.

* Sprovod danskog kralja Kristijana IX. biti će tekar na 14. ili 15. ov. mj. Rek bi, da engleski kralj Eduard ne će prisustvovati sprovodu, jer zapriečen svojim poslovima. Kraljica englezka već je u Kolinju.

* Nekidan se je u bečkoj crkvi u ulici Atlerchenfeld dogodila užasna nesreća. Jednoj djevojčici preko propovjedi namijenjene dječi pala kap i prevallala za sobom nekoliko djece. Od časa čula se vika: Vatra! Na to je u crkvi nastala grozna strava i strka. Svak je letio na dvor bezobzirece i u toj vrevi i stisci poginulo je dosta djece. U crkvi se našlo velikih tragova krvi i komada odjeće.

* U Trstu odbržavana je skupština građana, koja je prosvjedovala proti poznatoj vladinoj odredbi, kojom se je tršćanskom magistratu oduzeo cieľi povjereni djelokrug.

* Još pred nekoliko dana, kad naime započela agitacija medj činovnicima Lloyda, vlada je izjavila delegatima ovoga društva, da će u slučaju strajka prekinuti pregovore s Lloydom, jer da ih vlada ne kani nastaviti pod pritiskom onoga, što društveno osoblje zahtjeva. Pošto su se pak sada ložaci dali u strajk, pregovori će po svoj prilici bit prekinuti, dok se ne izravnaaju odnošaji medj društvom i osobljem.

* U Španjolskoj sva je prilika da će doći opet do nove ministarske krize.

* U Rimu otvoreno je opet sveučilište.

* Turska je vlada odgovorila niečno na belgijsku notu od 9. siječnja glede izručenja na smrt osudjenog Jorisa.

* Na skupštini ustavne stranke u Japanu glasovan je predlog, da se prihvati vladina osnova za obračunaje ratne taksu u permanentni porez.

* Na proljeće će u ratnoj talijanskoj luci Spezia bit porinuta nova bojna ladja „Roma“. — Kralj će bit priutan poručaću.

* Rumunjski je kralj Karol po nekim viestima obolio.

* U raznim gradovima Hrvatske obavljena je ovih dana premetačina. Oružnici su zaplenili sve oružje, puške samokrese i nože. Vlastnici oružja bijahu prijavljeni političkoj vlasti i osudjeni na globe.

* Balfour i Chamberlain imali su nakon izbora timar, na kome su razpravljali o položaju i o sporazumnoj akciji u unionističnom taboru. Sporazum se nije postigao, te će se po svoj prilici opozicija razdijeliti na 2 ili 3 grupe.

* General Grodekovi bit će po svoj prilici imenovan namjestnikom na skrajnjem Iztoku, te će doći na mjesto Linjevica, koji se vraća kući.

* Javljaju iz Helsingforsa, da je gotova zakonska osnova za finski sabor, koji će se sastojati po prilici od 200 zastupnika.

* Crnogorski nasljednik prijestolja knez Danilo bio je u Londonu kroz desetak dana, te se je danas iz Englezke povratio u Pariz. U Londonu je naručio ratni materijal za Crnu Goru, a osobito nove mitraljeze. Tako će se crnogorska vojska obkrišiti najmodernijim oružjem.

* Grečki kralj Gjuro otišao je danas u Kodanj na pogreb svome ocu Kristijanu IX. kojega će ukopati tek na 20. ov. mj.

* Lloydovi mornari traže 25% povišenja plaće i više drugih polaksika. Generalni direktor Lloyd je odgovorio, da za sav Lloydov personal vrijedi ono, što je društvo izjavilo ložiocima. U interesu dobra uspjeha pregovora društvo pozivlje, da se sve kategorije radnika vrata na posao, inače da će se strajkaši smatrati odpušteni.

* Na 4. ov. mj. bila je u „Fenice“ u Trstu socijalistička skupština za obće, jednako i tajno pravo glasa uz zastupstvo manjina. Jedan dio socijalista posao je da demonstrira proti municipiju i liberalnoj delegaciji, koja se ovom glasovanju protivi. Iz „Caffa Municipio“ počese na demonstrante bacati čaše i tanjure, radi čega razvi se tučnjava. Umišlala se policija, koja je demonstrante razbijerala.

* Vezav je ovih dana počeo silno bacati. Lava se razlila u dva diela: jedan je došao do uzpinjače, 50 met. daleko od njezine stanice.

NAŠE BRZOJAVKE.

BEČ, 7. U posebnoj razpravi o osjegu-ravanju privatnih činovnika. Biankini zagovara takodjer osjeguavanje težačke ruke u slučaju starosti radne nesposobnosti.

U Odboru za štampu poprimljen je ti-skovni zakon.

Sternberg oštro napada na Austriju, nazivljuć je zemljom bankrota. Bio je pozvan od predsjednika na red.

BUDIMPEŠTA, 7. Pogovara se, da predstoji ostavka Fejervaryeva kabineta. Andrassy očekuje hladnokrvno proglašenje absolutizma.

PETROGRAD, 7. U Biolystoku bačena je pod jednu kočiju bomba, koja je eksplodirala i usmrtila sve one, koji su u njoj sjedili i kočijasa.

SOFIJA, 7. Proti šefu bugarske nacionalne stranke Geshova podignut će se težka obtužba radi stanovitih prljavština u poslu nekih ostavština.

BEČ, 7. Radi nekih promjena u osnovi izborne reforme, uslied kojih je i promienjen broj zastupnika na način njemcima nepovoljan, njemački zastupnici iz Česke poduzet će energičnu oporbu.

BUDIMPEŠTA, 7. Ostavka Fejervarya odgovara željama koalicije. Vlada se pripravila na prisilne mjere. Imenovat će komisar da upravlja županijom u Budimpešti. Glede pitanja o odgodi rješenja krize nije ništa odlučeno.

PARIZ, 7. U Cherbourgu i Montpellieru došlo je do velikih demonstracija radi inventarizacije crkvenih dobara.

PETROGRAD, 7. „Novoje Vremja“ bavi se u važnim člancima o izborima za Dumu. Prva sjednica Dume imala bi se držati na 28. travnja.

TRST, 7. Uprava ratne mornarice do-dielila je Lloydu 46 svojih ložaca.

Vlastnik, izdavalac i odgovorni urednik: VLADIMIR KULIĆ
Tiskarica Ivan Sflaginac — Šibenik.

Amerikanski diplomirani zubar

N. GJIVOVIĆ

ordinira u „Hotel de la Ville“ od 9—12 sati pr. pod. i od 2—5 sati pos. pod.
Zadržat će se u Šibeniku samo malo dana.

Amerikanske loze: prodajem korenjača Rupestris Monticola, Riparia × Rupestris, Aramon × Rupestris i Murvédre × Rupestris po 50 Kruna 1000 kom. Navrtaka na Rupestris Monticola i Riparia × Rupestris po 200 Kruna 1000 kom. Sve vrsti umjetnog ili kemičnog gnojza uz cieuu od 11—18 Kruna 100 kg. Čepova za navrčanje po 5 i 6 Kruna 1000 kn. — Naručitelju u naslov kapare predjumi trećinu. — Dajem sve moguće naputke glede sadjenja loza i uporabe svih vrsti kemičnog gnojza. ARTUR PORTADA, PAG.

Moj sin Ivan Gješković pošao je u Ameriku ima već četrnaest godina. Ima više godina da od njeg pisma ne primam, pa ne znam da li je živ ili mrtav. Molim za to sve tamo nastanjene naše ljude, ako što o njemu znadu, da me obavijeste.

ŠIBENIK, (Dalmacija)

Frana ud. Gješković rođ. Vidoš

Gospodinu

JOSIPU SALVI-U

ljekarniku

Drniš

Elata, 17/8 1905.

Vaše Rosa pilule upotrebljujem već duže vremena sa vanrednim uspjehom, osobito kod bledobe i slabokrvnosti prouzročene malarijom.

Sa osobitim poštovanjem

Dr. MATE TUSKAN obć. liječnik.

JEDINA HRVATSKA TVORNICI VOŠTANIH SVIEĆA U ŠIBENIKU.

Svoj k svome! — POZOR! — Svoj k svome!

Častim se javiti p. n. občinstvu, poštovanom svećenstvu, crkvama, bratovštinama, da sam otvorio u ovom gradu

TVORNICU VOŠTANIH SVIEĆA.

Kod mene dobit se mogu izvrstne, a već od mnogih priznate u svim veličinama **svieće od pravog pčelinjeg voska**, kao i finog crkvenog tamjana.

Svaka i najmanja naručba p. n. mušterija prima se najspretnije, te se obvezujem obaviti njihove naloge u što kraćem roku, obvezom najpompnije izradbe i uz najpovoljnije uvjete.

S velepoštovanjem

VLADIMIR KULIĆ

Šibenik (Dalmacija) Glavna ulica.

JEDINA HRVATSKA TVORNICI VOŠTANIH SVIEĆA U ŠIBENIKU.

Seaki trgovac, koji ne oglašuje svoju robu, ustupa mjesto svojim takmacima, koji oglašuju.

VAŽNO ZA DJECU!

Jedan od najboljih načina, da se **djeca sačuvaju zdrava**, da im se poboljša krv i ojačaju pluća jest davati im više puta na dan **meda**, ili sama, ili s kruhom i s mliekom. — Preporuča se i starijima proti nazebam.

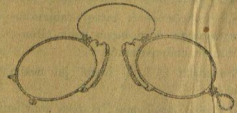
Čista **navarskog meda** po 60 novč. klg. može se dobit samo kod

Vladimira Kulića.

Zlatarija Antuna Vučića

Šibenik (Glavna ulica)

Izbor svake vrstnih zlatnih i srebrnih predmeta, kao i dragocjenih kamenâ. — Kupuje staro zlato i srebro uz najvišu cijenâ. — Veliki izbor liopih galantarija pravog kineškog srebra.

Skladište svih vrsti stakala za održavanje i poboljšanje vida, finih dalekozora, topiomjera, tla-komjera itd. — Primaju se i popravci uz najumjerenije cijenâ.

HRVATSKA VJERESIJSKA BANKA

PODRUŽNICA ŠIBENIK

(Centrala u Dubrovniku i Podružnica u Zadru)

obavlja slijedeće poslove:

Prima novac u svrhu ukamatačivanja na uložnice i blagajničke doznarčnice, te uz potvrdu na tekuci ili na ček račun.

Prodajna vrijednosne papire i ine vrijednote u pohranu. Preuzima u svrhu naplate mjenice, napunice i čekove za našu državu i za inostranstvo.

Daje predujmove na vrijednosne papire, zlatni i srebrni novac i robu.

Kupuje i prodaje vrijednosne papire i vrijednote, naročito sve vrsti državnih i privatnih srećaka, državnih zadužnica, željezničkih i industrijalnih papira, založnica prioriteta, obveznica, inostranskog novca u papiru, deviza, zlatnog i srebrnog novca naše zemlje i inostranstva.

Unovčuje izvučene srećke, zadužnice i dospjele kupone, te nabavlja nove kuponske arke. Provodja osiguranje proti tečajnom gubitku izriebanih srećaka i zadužnice. Obavlja **vinkulacija i devinkulacija** svih vrsti vrijednosnih papira, **polaze vojničko-senitbone** i sve druge jamčevine u vrijednosnim papirima, te provadja konverzije.

Ivrnuje isplate na svim mjestima naše i drugih država, te izdaje **kreditna pisma**. **Ekskomptna mjenice**, napunice i kupone vrijednosnih papira. — Prodaje promese za sva vutenja. — Obavlja besplatno reviziju svih srećaka naše države i drugih u njoj dozvoljenih. — Osim toga obavljâ će i sve ostale transakcije, koje zasjecaju u bankovnu struku, uz najpovoljnije uvjete. Sve potažnje obavijesti daje rado usmeno i pismeno.

Hrvatska Vjeresijska Banka (Podružnica Šibenik).

Pozor!

Stiglo je novo

MAUTHNEROVO SJEMENJE

već poznato od mnogo godina radi svoje vrstnoće.

Pravo **Mauthnerovo sjemenje** mora na svakom paketu imati ime: **Mauthner.**

Prodaje jedino **GIULIO RAGANZINI** — ŠIBENIK, Glavna ulica

Preporuča suviše p. n. občinstvu svoj dočlan

gvozdarje, kuhinjskih i porculanskih predmeta, staklarije i t. d.

Jadranska Banka u Trstu

Bankovne prostorije u ulici **Niccolò Macchiavelli, br. 26.**

započela je svoje poslovanje, te

obavlja sve bankovne i mjenične poslove: eskomptuje mjenice, daje predujmove na vrijednosne papire, kao i na robu ležecu u javnim skladištima.

Kupuje i prodaje vrijednosne papire svake vrsti, devize, inozemni zlatni i srebrni novac, te banknote, i unovčuje kupovne i izriebane papire uz najpovoljnije uvjete.

Izdaje doznake na sva glavna tržišta monarkije i inozemstva, te otvara vjeršije uz izprave (dokumente) ukrcavanja.

Prima novac na stedioničke knjizice u tekuci i giro račun.

Obavlja sve burzovne naloge najbrže i najsvjestnije uz vrlo umjerenost uvjete.

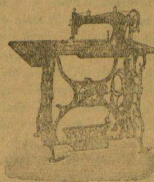
Posreduje i konvertira hipoteke kod prvih hipotekarnih zavoda uz najniže uvjete.

Štovanom občinstvu preporučujem upotrebljavanje **MAGAZINOVE SMREKOVAČE**, koja okrepnjuje želudac, razgrijava živce, zaustavlja proljev i lieči od groznice, tifusa, hujnavice i t. d.

Samo čista, odlikovana „Smrekovača“ dobiva se kod distileura

RISTA P. MAGAZINA
Šibenik (Dalmacija).

NAJBOLJI I NAJJEFTINJI
ŠIVAČI STROJEVI 0 0 0 0
„SINGER“ 0 0 0 0
NAJNOVIJIH SISTEMA 0 0

DOBIVAJU SE SAMO U SKLADIŠTU
ŠIVAČIH STROJEVA „SINGER“
IVAN GRIMANI - ŠIBENIK.

VELIKO SKLADIŠTE POKUŠTVIA A. DELFIN ŠIBENIK (Glavna ulica)

obskrbjeno je raznim krasnim okviri-ma, ogledalima i tapecarijom. — Velika izradba - narodnih škrinja -

Naručbe se izvršavaju najvećom točnošću. Cijene umjerene uz najpovoljnije uvjete. 0 0 0 0 0 0

Drogarija Vinka Vučića Šibenik

(prije A. Jmakovića)

preporuča svoj bogato obskrbljeni dućan raznim ljekovitim mirođijama, predmetima iz gume, svakovrstnim mineralnim vodama, velikim izborom najfinijih parfima i predmeta nužnih za bolesnike.

PROTI SLABOĆI DJECE I ODRASLIH proti plućnim bolestim, zliezdam, škrofolozi itd.

Prirodno bakalarovo ulje

CLARKSON BR. 5

zgotovljeno u Newfoundland-u

Ovo bakalarovo ulje, koje propisuju prvi medicinski auktoriteti, mora se svim do sada poznatim vrstima pre-dopostaviti; te i radi lake probave i ugodnog ukusa veoma je preporučeno u svim onim slučajevima, u kojim liečnik želi postići okrepju cijelog organizma, kao i povišenje tjelesne težine, poboljšanje sokova i čišćenje krvi.

— Čuvat se treba od naličnosti. —

Zahtjevati se mora naročito **CLARKSON BR. 5 ULJE OD BAKALARA.**

— Cijena za svaku flašu Kr. 2. —

— Sandučić od 6 flaša Kr. 10. —

Glavno skladište za Dalmaciju, Hrvatsku, Bosnu i Hercegovinu: **C. RUGGERI, Ljekarna k sv. Anji od Padue ŠIBENIK.**

LOZE

dalmatinske, navrute na amerikan-skoj podlozi, pripravlja za jesen g. 1906. za okuženo područje

PEČENKO I DRUG Komen - Primorsko.

Cijene su:

Navrtil na rupestris monticola 1000 km. K 120

„ aramon-rupestris b.1. „ 140

„ riparia-rupestris „ 140

Naručbe primaju se do 31. siečnja g. 1906. - Sa naručbom zahtjeva se 20% kapare.

Tko želi baš svoju lozu, može poslati poštom mladice srednje debljine.

Ja ne poznam

boljeg i uspješnijeg medicinskog sapuna do davno prokušanog

BERGMANNOVA LIER-MLIEČNOG SAPUNA

(LILIENMILCHSEIFE)

od Bergmanna i dr., Teischen na/L. kojim se njeguje koža, kojim se osobito uklanjaju s nje ljevne pjege i s kojega lice dobiva nježnu boju.

— Jednplatio komad 80 para

u Drogariji Vinka Vučića - Šibenik.